

ÖĞRETMEN ADAYLARININ KAMU PERSONELİ SEÇME SINAVINA YÖNELİK KAYGI DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Arzu GÜLBAHÇE¹ Ayşenur YAZAR¹ Aslı BALCI¹ Öner GÜLBAHÇE¹

¹ Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi , ERZURUM

ÖZET

Bu çalışmada, öğretmen adaylarının kamu personeli seçme sınavı kaygı düzeyleri cinsiyetlerine, öğrenim gördükleri bölüme ve bölümü tercih sıralarına göre incelenmiştir. Ölçme aracı olarak, Karaçanta (2009) tarafından geçerlik güvenirliği yapılan “Öğretmen Adayları için Kamu Personeli Seçme Sınavı Kaygı Ölçeği” kullanılmıştır. Çalışmanın temel amacı, öğretmen adaylarının kamu personeli seçme sınavına yönelik kaygı düzeylerini çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Bu temel amaç doğrultusunda, cinsiyet, bölüm ve bölümü tercih etme sıralarının kamu personeli seçme sınavına yönelik kaygılarını etkileyip etkilemediği araştırılmıştır. Çalışma, Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Okul Öncesi Öğretmenliği, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık bölümündeki 300 öğrencinin katılımı ile 2010-2011 öğretim yılı bahar döneminde gerçekleştirilmiştir. Öğretmen adaylarının kamu personeli seçme sınavına yönelik kaygı düzeylerinin bölümlere göre anlamlı olarak farklılaştığı bulunmuştur. Kız öğrencilerin, erkek öğrencilere göre kamu personeli seçme sınavına yönelik kaygı puanlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Öğretmen adaylarından kazanmış olduğu bölümü ilk beş tercihi arasında seçenlerin 6 ve daha sonraki tercihlerinde seçenlere göre gelecek kaygısının ve toplam kaygı puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen adayı, Kamu personeli seçme sınavı, Kaygı.

INVESTIGATION OF TEACHER CANDIDATES’ ANXIETY LEVELS ABOUT THE PUBLIC STAFF SELECTION EXAMINATION FOR VARIOUS VARIABLES

ABSTRACT

In this study, teacher candidates’ anxiety levels about The Public Staff Selection Examination (PSSE) were investigated regarding their genders, the programs they are studying, and the order in which they preferred the programs. “The scale of anxiety about PSSE for teachers”, the validity and reliability of which were established by Karaçanta (2009), was used as the measurement tool. Investigation of teacher candidates’ anxiety levels about PSSE for various variables is the main objective of the study. In line with this main objective, whether their genders, the programs they were studying and the order in which they preferred the programs had an influence on the anxiety levels about PSSE was investigated. The study was carried out in spring semester of 2010-2011 academic years, with participation of 300 students from Elementary Turkish Education, Turkish Language And Literature Education, Elementary Social Sciences Education, Physical Education And Sports, Pre-school Education, and Guidance And Psychological Counseling programs in Kazım Karabekir Faculty of Education, Atatürk University. It was found that teacher candidates’ anxiety levels about PSSE differed significantly related to the programs studied. It was determined that the anxiety levels of female students about PSSE were higher compared to the male students’ anxiety levels. It was revealed that the students who were studying a program which was within their first five preferences had higher levels of anxiety about their future and higher levels of total anxiety compared to those whose programs were not within their first five preferences.

Keywords: Teacher candidate, Public staff selection examination, Anxiety.

GİRİŞ

Kaygı, stres yaratan durumların yarattığı, üzüntü, algılama ve gerginlik gibi hoş olmayan, duygusal ve gözlenebilir reaksiyonlar olarak tanımlanmaktadır (Özgüven, 2007). Sınav kaygısı ise bir değerlendirme durumunda ya da sınav ortamında yaşanan, fizyolojik, davranışsal ve bilişsel öğelere sahip hoşlanılmayan yoğun bir gerginlik durumu şeklinde tanımlanmıştır (Erkan, 1991). Albayrak Kaymak (1987) ise sınav kaygısını, sınav sürecinde ortaya çıkan, sınav ile ilgili olumsuz düşünce ve davranışlardan kaynaklanan, hafif bir tedirginlikten, dehşete kapılmaya kadar farklı düzeylerde yaşanan duygu olarak tanımlamaktadır (Akt. Zabun, 2011).

Sınav kaygısı olan öğrencilerin temel problemleri konuya yönelik olmayan tepkilerden kaynaklanmaktadır. Bu tür tepkileri olan öğrenciler, sınav ortamında test performansını geriletici türden geriletici türden tepkiler gösterirler. Bireyler genellikle kendi egolarına yönelik olarak düşüncelerini, “başarısız olacağım”, “cezalandırılacağım” gibi duygu ve düşünceler üzerinde yoğunlaştırırlar. Birey sınav konusuna yönelmek yerine bu tür duygu ve düşüncelere yöneldiği için dikkatini test maddeleri üzerinde toplayamaz ve sonuç ümit kırıcı şekilde sonuçlanır (Özgüven, 2007).

Sınav kaygısı, eğitim başarısını ciddi anlamda etkileyen en önemli

engellerden biridir. Türkiye’de üniversite giriş sınavına hazırlanan 4711 öğrenci üzerinde yapılan bir araştırmada, öğrencilerin sürekli kaygı düzeylerinin, ameliyat olacak hastaların kaygı düzeylerinden daha yüksek olduğu ortaya konmuştur (Baltaş ve Baltaş, 1986).

Üniversite öğrencileri, yaşamlarının en önemli dönemlerinden birindedirler. Bu yıllarda, gençlerin kaygılarının ve kaygı belirtilerin oldukça fazla olduğu tespit edilmiştir (Bozkurt, 2004). Öğrencilerin mezuniyetleri, iş ya da işsizlik hayatının başlangıcı demektir. İş seçimi, gerçek hayatta rolünü almasına yönelik planlar, yaşadığı arkadaşlıklar, iş bulamama korkusu ve çeşitli sorumluluklar kişide kaygı yaratıcı etmenlerden bazıları olarak görülebilmektedir (Çakmak ve Hevedanlı, 2005).

İlk defa 1999 yılında ÖSYM tarafından Devlet Memuru Olarak Atanacaklar İçin Seçme Sınavı (DMS) yapılmıştır. Devlet Memuru Olarak Atanacaklar İçin Seçme Sınavı (DMS) 2001 yılında Kurumlar İçin Merkezi Eleme Sınavı (KMS) haline dönüştürülmüştür. Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından 1999 yılında yapılan Devlet Memurluğu Sınavı (DMS) ile 2001 yılında yapılmış olan Kurumlar İçin Merkezi Eleme Sınavını (KMS) birleştirerek, 2002 yılından başlayarak, öğretmen adaylarının da gireceği Kamu Personel Seçme Sınavı

(KPSS) adı altında bir sınavın yapılmasını öngörmüştür. Türkiye’de öğretmen olmak isteyen tüm öğretmen adayları en az dört yıllık bir üniversite eğitimi ardından, KPSS-Öğretmenlik olarak da adlandırılan bu sınava girmek durumundadırlar (OSYM, 2007).

Öğretmen adayları için KPSS cumartesi sabah ve cumartesi öğleden sonra olmak üzere iki oturum şeklinde yapılmaktadır. Cumartesi sabah oturumunda “genel yetenek” ve “genel kültür” testleri; cumartesi öğleden sonraki oturumunda da “eğitim bilimleri” testi uygulanmaktadır. Öğretmen adayları sınav sonrasında belirlenen taban puanlarına göre, Milli Eğitim Bakanlığı’nca açılan kontenjanlar için başvuruda bulunma hakkına sahip olmaktadır.

Sınav kaygısının bir ülkede sınava verilen önemin artmasıyla doğru orantılı olarak artış gösterdiği görülmüştür (McDonald, 2001). Mesleğe başlama konusunda eşik oluşturan bir sınav olan KPSS’nin de öğretmen adayları için son sınıfta öğrenim yaşantılarının merkezinde yer aldığı ve işlevi açısından öğretmen adayları tarafından çok önemsendiği görülmektedir (Çetin ve Ark., 2007).

Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının KPSS kaygı düzeylerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki araştırma sorularına yer verilmiştir:

- Öğretmen adaylarının cinsiyetleri ile KPSS’ye ilişkin kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Öğretmen adaylarının öğrenim görmekte oldukları bölümlerine göre KPSS’ye ilişkin kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Öğretmen adaylarının bölümleri tercih etme sıralarına göre KPSS’ye ilişkin kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

MATERYAL ve METOD

Araştırmada betimsel bir yöntem olan survey yöntemi kullanılmıştır. Tarama yöntemi olarak da bilinen survey yöntemi sosyal bilimlerde olduğu gibi eğitim biliminde de en yaygın olarak kullanılan yöntemlerden biridir. Tarama modeli, geçmişte olmuş veya halen devam eden bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 2005). Bu çalışmada öğretmen adaylarının KPSS’ye yönelik kaygı düzeyleri incelenmiştir. Çalışma grubunun cinsiyete göre dağılımı Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin kişisel bilgilerine yönelik frekans ve yüzdelere

Cinsiyet	f	%
Kız	163	54
Erkek	137	46
Toplam	300	100

Tablo 1’de görüldüğü gibi öğretmen adaylarının % 54’ü kız, % 46’sı erkek öğrencilerden oluşmaktadır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın evreni, 2010-2011 öğretim yılında, Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi’nde öğrenim gören öğrencilerden oluşmaktadır. Bu evrene bağlı olarak Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Okul Öncesi Öğretmenliği, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık bölümünde öğrenim gören 300 öğrenci ise araştırmanın örneklemi oluşturmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada, öğrencilerin kamu personeli seçme sınavına yönelik kaygılarını ölçmek amacıyla Karaçanta (2009) tarafından geçerlik-güvenirlik çalışması (Cronbach’ Alpha katsayısı 0.91’tir) yapılan “Öğretmen Adayları için Kamu Personeli Seçme Sınavı Kaygı Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmacı ile gerekli yazışmalar yapılarak izin alınmış

ve ölçek Türkçe Öğretmenliği, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Beden Eğitimi Öğretmenliği, Okul Öncesi Öğretmenliği, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık bölümü öğrencilerine uygulanmıştır.

Araştırmada kullanılan bu ölçek, beş boyut altında “Genel Kaygı”, “Görüş”, “Gelecek”, “Hazırlık” ve “Toplam” ele alınmaktadır. Ölçek, 8 (2, 3, 6, 9, 10, 11, 15 ve 19) olumsuz ve 11 (1, 4, 5, 7, 8, 12, 13, 14, 16, 17 ve 18) olumlu olmak üzere 19 maddeden oluşmaktadır. Bu maddeler “Her Zaman”, “Oldukça Sık”, “Sık Sık”, “Nadiren”, ve “Hiçbir Zaman” olmak üzere beş derecede ölçeklenmiştir. Ölçekteki her bir derecenin bir puan değeri bulunmaktadır. “Her Zaman” ifadesinin puan değeri 5 olmak üzere aşağıya doğru sıralanmıştır. Ölçek uygulandıktan sonra olumsuz cümlelerin puan değerleri değiştirilerek “Her Zaman” derecesinden başlayarak 1,2,3,4,5 olarak puanlanmıştır.

Kamu Personeli Seçme Sınavı Kaygı Ölçeği’nin başına öğrencilerin cinsiyeti, bölümü, bölümü tercih etme sırası ve akademik başarı ortalamaları ilgili bilgi formu eklendikten sonra tutum

ölçeği çoğaltılıp öğretmen adaylarına uygulanmıştır.

Uygulama sonucunda elde edilen verilerin analizinde Sosyal Bilimler için istatistiksel paket programında, frekans, yüzde, t testi ve tek yönlü varyans analizi istatistik teknikleri kullanılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde, öğretmen adaylarının görüşleri sonucunda elde edilen veriler, tablolaştırılarak yorumlanmıştır. Genel bir görüş oluşturması açısından öncelikle, öğrencilerin kişisel bilgileri frekans ve yüzde olarak verilmiştir. Öğrencilerin verdikleri bilgilerin bilgisayara aktarılabilmesi için, bazı maddeler sınıflandırılmış ve rakamlaştırılmıştır.

Öğretmen Adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavına Yönelik Kaygı Durumlarının Cinsiyet, Bölüm ve Bölümü Tercih Etme Sıralarına Göre Analizi

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının *genel, görüş, gelecek, hazırlık ve toplam* kaygı puanlarının cinsiyet değişkenine göre farklı olup-olmadığını anlamak amacı ile t-testi uygulanmış ve cinsiyet değişkeni için “Erkek” ve “Kız” öğrenciler arasında istatistiksel olarak 0.05 anlamlılık düzeyinde fark belirlenmiştir. Ortalama, standart sapma, t ve p değerleri tablo 2’de ayrıntılı olarak verilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin cinsiyete göre KPSS kaygı puanları

	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	SS	T	p
Genel kaygı Boyutu	Kız	163	26.49	6.18	3.688	0.000*
	Erkek	137	23.83	6.24		
Görüş Boyutu	Kız	163	6.72	2.60	0.249	0.804
	Erkek	137	6.65	2.74		
Gelecek Boyutu	Kız	163	8.86	2.65	1.969	0.050
	Erkek	137	8.22	2.95		
Hazırlık Boyutu	Kız	163	8.49	2.82	0.855	0.393
	Erkek	137	8.21	2.76		
Toplam	Kız	163	53.34	11.95	2.668	0.008*
	Erkek	137	49.55	12.53		

Kız ve erkek öğretmen adaylarının KPSS kaygı durumları arasındaki farklara ait t değerlerinden “Genel Kaygı” alt boyutu ve “KPSS kaygı toplam” puanına ilişkin t değerleri $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlı iken diğer alt boyutlara ilişkin t değerleri $p > 0.05$ önem düzeyinde anlamsız bulunmuştur. Bu bulgular kız ve erkek öğretmen adaylarının KPSS “Genel Kaygı” alt boyutu ve “KPSS kaygı toplam” puanı açısından aralarında anlamlı bir farklılık olduğunu, diğer alt boyutlar açısından ise anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir.

Sonuç olarak kızların “Genel Kaygı” ve “KPSS kaygı toplam” puanlarının erkeklere göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Öğretmen adaylarının KPSS kaygı durumlarının cinsiyetlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığının belirlenmesine yönelik yapılan analiz

sonucunda, cinsiyetler açısından kız öğretmen adayları lehine elde edilen bulgu, Gündoğdu ve diğerlerinin (2008) bulgularıyla farklılık gösterirken, kızların kaygı düzeylerinin erkeklere göre daha yüksek olduğunu gösteren birçok araştırmayla paralellik göstermektedir (Çakmak ve Hevedanlı, 2005; Everson ve Ark., 1991; Gierl ve Rogers, 1996; Girgin, 1990; Kapıkıran, 2002; Özusta, 1993; Varol, 1990; Zettle ve Raines, 2000). Bunun nedeni ise kızların daha duygusal bir yapıya sahip olmalarından kaynaklanabilir.

Öğretmen adaylarının KPSS kaygı durumlarının öğrenim gördükleri bölümlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını anlamak amacıyla Tek Yönlü Varyans analizi (ANOVA) uygulanmış ve bulgular Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3. Öğretmen Adaylarının Öğrenim Gördükleri Bölümlerine Göre KPSS Kaygı Puanları ile İlgili Bulgular

		KT	SS	KO	F	p
Genel kaygı	Gruplar arası	1022.70	5	204.539	5.456	.000*
	Gruplar içi	1022.05	294	37.490		
	Toplam	2044.75	299			
Görüş	Gruplar arası	145.88	5	29.175	4.346	.001*
	Gruplar içi	1973.76	294	6.713		
	Toplam	2119.64	299			
Gelecek	Gruplar arası	240.40	5	48.080	6.618	.000*
	Gruplar içi	2135.85	294	7.265		
	Toplam	2376.25	299			
Hazırlık	Gruplar arası	49.45	5	9.889	1.275	.274
	Gruplar içi	2279.67	294	7.754		
	Toplam	2329.12	299			
Toplam	Gruplar arası	4432.32	5	886.464	6.298	.000*
	Gruplar içi	41382.03	294	140.755		
	Toplam	45814.35	299			

Tablo 3 incelendiğinde öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri

bölümlerine göre KPSS kaygı durumları arasındaki farklara ilişkin “Hazırlık” alt

boyutu dışında diğer tüm F değerleri $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri bölümlerine göre “Hazırlık” alt boyutu dışında KPSS kaygı durumları arasında anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir. Bu bulgu Temur ve Ark.,

(2011) tarafından yapılan çalışmanın bulgularıyla paralellik göstermektedir.

KPSS kaygı durumları arasında farkın hangi bölümlerde öğrenim gören öğrencilere göre farklılaştığını anlamak amacıyla Post Hoc LSD’den LSD testi uygulanmıştır.

Tablo 4. Bölümlere Göre Öğrencilerin KPSS Kaygı Durumlarındaki Farkı Belirlemek Üzere Uygulanan LCD Testine İlişkin Sonuçlar

Boyutlar	(I) Bölüm	(J) Bölüm	Ortalamalar arası fark (I-J)	P
Genel kaygı	Okulöncesi	Türkçe	-.34096	.776
		Türk Dili ve Edb	-1.89936	.123
		Beden Eğt.	-2.53704(*)	.041
		Sosyal Bilg.	-1.62370	.178
		PDR	3.01852(*)	.011
	Türkçe	Türk Dili ve Edb	-1.55840	.212
		Beden Eğt.	-2.19608	.081
		Sosyal Bilg.	-1.28275	.293
		PDR	3.35948(*)	.005
	Türk Dili ve Edb	Beden Eğt.	-.63768	.620
		Sosyal Bilg.	.27565	.826
		PDR	4.91787(*)	.000
	Beden Eğt.	Sosyal Bilg.	.91333	.468
		PDR	5.55556(*)	.000
	Sosyal Bilg.	PDR	4.64222(*)	.000
Görüş	Okul öncesi	Türkçe	-.04248	.933
		Türk Dili ve Edb	-.82850	.112
		Beden Eğt.	-1.32222(*)	.012
		Sosyal Bilg.	-.65111	.201
		PDR	.85185	.089
	Türkçe	Türk Dili ve Edb	-.78602	.137
		Beden Eğt.	-1.27974(*)	.016
		Sosyal Bilg.	-.60863	.239
		PDR	.89434	.078
	Türk Dili ve Edb	Beden Eğt.	-.49372	.364
		Sosyal Bilg.	.17739	.738
		PDR	1.68035(*)	.001
	Beden Eğt.	Sosyal Bilg.	.67111	.208
		PDR	2.17407(*)	.000
	Sosyal Bilg.	PDR	1.50296(*)	.003
Gelecek	PDR	Okulöncesi	-1.74074(*)	.001
		Türkçe	-2.20261(*)	.000
		Türk Dili ve Edb	-2.74396(*)	.000
		Beden Eğt.	-2.40000(*)	.000
		Sosyal Bilg.	-1.82222(*)	.001
Toplam	PDR	Okulöncesi	-6.72222(*)	.003
		Türkçe	-6.80283(*)	.004
		Türk Dili ve Edb	-10.96779(*)	.000
		Beden Eğt.	-11.52963(*)	.000
		Sosyal Bilg.	-8.72519(*)	.000

Tablo 4’e bakıldığında, PDR öğrencilerinin “Genel Kaygı” puanları diğer bölüm öğrencilerine göre daha

düşük olduğu ve Beden eğitimi bölümü öğrencilerinin Okul öncesi bölümünde öğrenim gören öğrencilerden “Genel

Kaygı” puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Beden eğitimi öğrencilerinin “Görüş Kaygı” puanları diğer bölüm öğrencilerine göre daha yüksek olduğu ve Sosyal bilgiler bölümü öğrencilerinin “Görüş Kaygı” puanlarının PDR bölümünde öğrenim gören öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmektedir.

PDR öğrencilerinin “Gelecek Kaygı” ve “Toplam” puanları diğer bölüm

öğrencilerine göre daha düşük olduğu görülmektedir.

Öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri bölümü ÖSS’de kaçınıcı sırada tercih ettiğine göre KPSS kaygı durumları arasında fark olup olmadığını anlamak amacıyla t testi uygulanmış ve bulgular Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5.Öğretmen Adaylarının Öğrenim Gördükleri Bölümü ÖSS’de Kaçınıcı Sırada Tercih Ettiğine Göre KPSS Kaygı Durumları ile İlgili Bulgular

	Tercih sırası	N	$\bar{X}$	SS	t	p
Genel kaygı	1-5	155	25.83	6.13	1.620	.106
	6-10	145	24.64	6.54		
Görüş	1-5	155	6.95	2.80	1.835	.068
	6-10	145	6.39	2.49		
Gelecek	1-5	155	9.06	2.83	3.323	.001
	6-10	145	8.00	2.71		
Hazırlık	1-5	155	8.52	2.72	1.043	.298
	6-10	145	8.19	2.86		
Toplam	1-5	155	53.14	11.64	2.315	.021
	6-10	145	49.85	12.95		

Tablo 5 incelendiğinde öğrenim görülen bölüm tercih sırasına göre öğretmen adaylarının “Gelecek kaygısı” boyutu ve “KPSS kaygısı toplam puanı” açısından farklılıklara ait t değerleri $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlı iken diğer boyutlara ait t değerleri $p > 0.05$ önem düzeyinde anlamsız bulunmuştur. Bu bulgular öğrenim görülen bölümü tercih sırasına göre öğretmen adaylarının “Gelecek kaygısı” boyutu ve “KPSS kaygısı toplam puanı” açısından anlamlı farklılık olduğu diğer boyutlar açısından aralarındaki

farklılığın anlamlı olmadığı görülmektedir.

Tablo 5 incelendiğinde “Gelecek kaygısı” boyutunda ve toplam puan açısından ilk beş tercihin girenlerin aritmetik ortalamasının 6 ve daha sonraki tercihlerine girenlere göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Sonuç olarak ilk beş tercihin giren öğrencilerin 6 ve daha sonraki tercihlerine giren öğrencilere göre gelecek kaygısının ve toplam kaygı puanlarının daha yüksek olduğu söylenebilir.

MEB’ in 2010 yılı haziran ve aralık ayı

atama verileri ise Tablo 6’ da verilmiştir.

Tablo 6. Bölümlere Göre Atama Taban Puanları

ATAMA TABAN PUANLARI	2010 Haziran	Kontenjan	2010- Kasım	Kontenjan
Beden Eğitimi	74	147	68	502
Okul Öncesi Eğitimi	70	653	60	2308
Rehb. ve Psk. Dan.	21	671	21	1774
Sosyal Bilgiler Eğitimi	80	281	76	811
Türkçe Eğitimi	82	298	78	1069
Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi	77	480	72	1144

(MEB, 2010; MEB, 2010a)

Tablo 6 incelendiğinde en düşük puanla atama yapılan alanların rehberlik ve psikolojik danışmanlık ve okul öncesi eğitimi olduğu, en yüksek puanla atama yapılan alanların ise sosyal bilgiler ve Türkçe eğitimi olduğu görülmektedir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Çalışmadan elde edilen bulgulara göre aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır: Kız ve erkek öğretmen adaylarının KPSS “genel kaygı” alt boyutu ve “KPSS kaygı toplam” puanı açısından aralarında anlamlı bir farklılık olduğu, diğer alt boyutlar açısından ise anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür.

Öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri bölümlere göre “Hazırlık” alt boyutu dışında KPSS kaygı durumları arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. PDR öğrencilerinin “genel kaygı” puanlarının diğer bölüm öğrencilerine göre daha düşük olduğu ve beden eğitimi ve spor bölümü öğrencilerinin okul öncesi eğitimi

bölümünde öğrenim gören öğrencilerden “genel kaygı” puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Beden eğitimi öğrencilerinin “görüş kaygı” puanları diğer bölüm öğrencilerine göre daha yüksek olduğu ve Sosyal bilgiler bölümü öğrencilerinin PDR bölümünde öğrenim gören öğrencilerden “görüş kaygı” puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

PDR öğrencilerinin “gelecek kaygı” ve “toplam” puanları diğer bölüm öğrencilerine göre daha düşük olduğu görülmektedir.

Öğretmen adaylarından kazanmış olduğu bölümü ilk beş tercihi arasında seçenlerin 6 ve daha sonraki tercihlerinde seçenlere göre gelecek kaygısının ve toplam kaygı puanlarının daha yüksek olduğu söylenebilir.

Lisans programları alan dersleri ağırlıklı olduğundan, KPSS’de öğretmen adaylarına eğitim bilimleri, genel kültür, genel yetenek sınavlarına ilaveten kendi alanlarına ilişkin soruların da yer alması,

öğretmen adaylarının sınava daha emin ve rahat olarak girmelerini sağlayacağından kaygı düzeylerini azaltacağı düşünülebilir.

Ayrıca öğretmen atamaları yapılırken akademik genel not ortalamasının da belirli bir oranda hesaba katılması daha nitelikli öğretmenlerin yetişmesine katkı sağlayabilir.

Eğitim fakültelerine alınacak öğrenci sayıları belirlenirken, bölümlere göre MEB'in gelecek yıllardaki öğretmen ihtiyacı dikkate alınabilir. Böylece öğretmen fazlalığının önüne geçilerek öğretmen adaylarının kaygısının azaltılabilir.

KPSS kaygısı çok yüksek olan adaylar tespit edilip, gevşeme egzersizleri, verimli ders çalışma teknikleri, sınav kaygısı ile baş etme yollarını öğreten grup rehberlik çalışmaları yapılabilir.

Üniversite ortamında grup rehberlik hizmetleri yaygınlaştırılarak, bu konuda problem yaşayan öğrencilere yardımcı olunabilir.

KAYNAKLAR

- Baltaş, A. ve Baltaş, Z.** *Stres ve başa çıkma yolları*. İstanbul: 1986, Remzi Kitabevi.
- Baştürk, R.** Kamu personeli seçme sınavına hazırlanan öğretmen adaylarının sınav kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1986:17(2), 163-176.
- Bozkurt, N.** Bir grup üniversite öğrencisinin depresyon ve kaygı düzeyleri ile çeşitli değişkenler arasındaki ilişkiler. *Eğitim ve Bilim*, 2004: 29(133), 52-59.
- Çakmak, Ö. ve Hevedanlı, M.** Eğitim ve fen-edebiyat fakülteleri biyoloji bölümü öğrencilerinin kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, www.e-sosder.com. ISSN:1304-0278 Güz, C.4 S.14 2005: 115-127).
- Çetin, Ş., Koç, Z., Çetin, F.** *KPSS Sınavına yönelik kaygı ölçeğinin geliştirilmesi (geçerlik ve güvenilirlik çalışması)*. Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi. 16. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi .2007

Erkan, S. *Sınav kaygısının öğrenci seçme sınavı başarıları ile ilişkisi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1991, Ankara.

Everson, H.T. Millsap, R. E. , Rodriguez, C.M. “ Isolating gender differences in test anxiety : A factor analysis of the test anxiety inventory”. *Educational and Psychological Measurement*, 51, 1991:243-251.

Gierl, M.J., Rogers, W.T. A confirmatory factor analysis of the test anxiety inventory using Canadian high school students. *Educational and Psychological Measurement*, 1996:56, 315-324.

Girgin, G. *Farklı sosyo ekonomik kesimden 13-15 yaş grubu öğrencilerde kaygı alanları ve kaygı düzeylerinin başarıyla ilişkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1990, İzmir.

Gündoğdu, K., Çimen, N., Turan, S. Öğretmen adaylarının kamu personeli seçme sınavına (KPSS) ilişkin görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 9(2), 2008: 35-43.

Karaçanta, H. Öğretmen adayları için kamu personeli seçme sınavı kaygı ölçeğinin geliştirilmesi (geçerlik ve güvenilirlik çalışması), *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2008:25, 50-57.

Karasar, N. *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınevi. 2005

Kapıkıran, Ş. Üniversite öğrencilerinin sınav kaygısının bazı psiko-sosyal değişkenlerle ilişkisi üzerine bir inceleme. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(11), 2002:34-43.

McDonald, A.S. The prevalence and effects of test anxiety in schoolchildren. *Educational Psychology*, 21, 2001:89-101.

ÖSYM <http://www.osym.gov.tr> (2007, June 15)

Özgüven, İ. E. *Psikolojik testler*. Ankara: PDREM Yayınları., 2007

Özusta, Ş. *Çocuklar için durumluk sürekli kaygı envanterinin uyarlama, geçerlik ve güvenilirlik çalışması*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara., 1993

Spielberger, C. D. *Test Anxiety Inventory. Preliminary professional manual*, Palo Alto, CA: Consulting Psychologists Press., 1980

Temur, H.B., Özkan, Z., Atlı, M., Zırhhoğlu, G. Yüzüncü yıl üniversitesi eğitim fakültesi son sınıf öğrencilerinin kamu personeli seçme sınavı ile ilgili kaygı düzeylerine etki eden faktörlerin belirlenmesi, *Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi, VAN/YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, Özel Sayısı, 2011:154-168.

Varol, Ş. *Lise son sınıfı öğrencilerinin kaygı düzeylerini etkileyen bazı etmenler*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun., 1990

Zabun, E. *Dershaneye gitme, mükemmeliyetçilik, ana-baba tutumu ve sınav kaygısının öğrencilerin SBS başarılarını yordama gücü*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat., 2011

Zettle, R. D., Raines, S. J. The relationship of trait and test anxiety with mathematics anxiety. *College Student Journal*, 34(2),2000: 246-258.

MEB, (2010,Haziran). Öğretmenlik için başvuru ve atama kılavuzu. Web: <http://personel.meb.gov.tr/kilavuzlar/%c3%96%c4%9fretmenlik%20%c4%b0%c3%a7in%20ba%c5%9fvuru%20ve%20atama%20k>

[%c4%b1lavuzu%20_haziran%202010_.pdf](#) adresinden 11.02.2011 tarihinde indirilmiştir.

MEB, (2010a, Kasım). Öğretmenlik için başvuru ve atama kılavuzu. Web: http://personel.meb.gov.tr/kilavuzlar/Kas%C4%B1m%202010_Atama_22.11.2010.pdf. adresinden 11.02.2011 tarihinde indirilmiştir.